

Zerga sistema

Herritarrek multinazionalak bezainbeste ordaintzen dute

Herritar batek Ogasunari zergetan ordaintzen diona, multinazionalak elkarteen zergarengatik ordaintzen dutenaren tankerakoa da. Areago, sozietatea zenbat eta handiagoa izan orduan eta gutxiago ordaintzen du: elkarte txikiek %20, eta multinazionalak, aldiz, %16,9.

DANIEL UDALAITZ

JAGOBA MANTEROLA / ARGAZKI PRESS

Hainbat herritar errenta aitortpena egiten bulego batean.

EZTABAIDA ETENGABEA izaten ari da azkenaldian zerga sistemari buruz. Logikoa eta bidezkoa litza-teke gehien irabazten dutenek Ogasunari zerga gehien ordaintzea. Baina errealitatea bestelakoa da. Bai Espainiako Estatuan, baita

Frantziakoan ere, enpresek dedukzio eta zerga-kreditu ugari izaten dituzte. Hala, Espainian elkarteen zerga %30,7koa da eta Frantzian %33,3koa, baina portzentajea ia erdira jaitsi dezakete zenbait kasutan. Hego Euskal Herriko foru

aldundietako datuak ere oso antzekoak dira, enpresek %28 ordaintzen dute, baina dedukzio ugari dituztenez, kopurua asko jaisten da. Azken batean, herritar soil batek Pertsona Fisikoen Errentaren gaineko Zergarekin (PFEZ)

Europar Batasunak elkarteen zerga bateratu nahi du

Multinazionalak abantaila handiak dituzte zergak ordaintzerakoan. Eta orain abantaila handiagoak nahi dituzte. Horretarako Europar Batasuna (EB) estutzen ari dira, elkarteen zerga bateratua ezar dezan. Alemania eta Frantziaren presiopean, Europako Batzordeak makineria politikoa martxan jarri du enpresen mozkinen gaineko zerga bateratua finkatzeko. Horrek ez du esan nahi estatu kide guztiek tasa nominal bera ezarri behar dutenik. Zerga oinarria zehazteko kalkuluak EB guztian berdintzea da asmoa. EBren zerga sisteman aurrera egiteko estatu kide guztien adostasuna behar denez, ekimen honek luze joko du. Oraingoz,

Sarkozyk adierazi du Frantziako elkarteen gaineko zerga portzentaje baxuagoa duen Alemaniakoaren pare jarriko duela.

Bateratze hori nahi dutenak eta horretarako presioa egiten ari direnak multinazionalak dira, haiei interesatzen baitzaie. Egoitzak EBko hainbat herrialdetan dituen multinazionalak, herrialde guzti horietako administrazioetan aurkeztu behar du elkarteen gaineko zerga aitortpena. Oinarri bateratua izanda, administrazio karga hori arindu egingo litzateke, enpresak egoitza nagusia duen herrialdeko ogasunean baino ez bailuke aurkeztuko aitortpena.

ordaintzen duena eta enpresek ordaintzen dutena oso parekoak dira.

Cinco Días ekonomia egunkariak egindako azterketa baten arabera, Espainian 33.000 euroko zerga oinarria duen zergadun batek %16,35 ordaintzen du PFEZagatik. Elkarteen zergan 1.000 milioitik gorako negozio zifra duen enpresari ezartzen zaion zergaren parekoa da.

Baina badago alde bat. PFEZagatik diru-sarrerak administrazio zentralak bildutakoaren %42,9 da. Elkarteen zergatik bildutakoa, aldiz, ez da %10era iristen. 2007tik hona, zerga horren bidez bildutakoak %68 egin du behera. Hau da, nagusiki lan eta aurrezpen errentek hartzen dute beren gain zergen zama. Egoerak aldaketa sakona behar du, zergak guztien artean modu bidezkoan bana daitezken. Baina, hain zuzen, Espainiako Gobernuak hurrengo bi ekitalditan PFEZek gora egingo duela jakinarazi du. Ikusiko dugu zer egiten duten Hego Euskal Herrian.

Enpresa zenbat eta handiagoa, orduan eta zerga txikiagoa

Teorian ezartzen den karga-tasaren eta benetan ordaintzen denaren artean –tasa etekinak eta zerga dedukzioak kendu ondoren– aldeirik handiena duen zerga da elkarteen gainekoa. PFEZ bezala, progresiboa da. Legeak dio enpresa txiki eta ertainei enpresa handiei baino tasa apalagoak ezarri behar

zaizkiela, baina dedukzioek joera hori irauli egiten dute eta, hala, praktikan, enpresa baten bolumena handitu ahala zerga gutxiago ordaintzen du, erlatiboki. Hortaz, sei milioi eurotako negozio zifrara iristen ez den enpresa txikiak %20 ordaintzen du, eta 1.000 milioi eurotik gorako sarrerak dituen multinazionalak, aldiz, %16,9.

Krisialdia hasi zenetik igoera izan ez duen zerga nagusi bakarria elkarteen zerga izan da. Lan eta aurrezpen errentek, aldiz, zerga igoera handienak jasan dituzte

Espainiako Estatuko elkarteen zergaren ezaugarri nagusietakoa tasa ofizial oso altua da (%30,7), baina tasa altu hori legeek ezartzen dituzten zerga onura ugarik apaltzen dute. EAEn elkarteen zerga ofizialaren tasak baxuagoak dira (%28), baina, azkenean, elkarteek ordaintzen duten benetako zerga ez da %20ra iristen.

Lan errenten zergak soilik igotzen dituzte

Krisialdia hasi zenetik igoera izan ez duen zerga nagusi bakarria elkarteen zerga izan da. Zapateroren gobernu ohiak bost puntutan jaitsi zien zerga lanpostuak man-

tentzen zituzten mikroenpresei. Dirudienez, Rajoyren egungo gobernuak neurria atxikitzeke asmoa du. Lan eta aurrezpen errentek, aldiz, zerga igoera handienak jasan dituzte. PFEZ eta elkarteen zerga alderatzerakoan, kontuan hartu behar da lehena diru sarreraren gainean ezartzen dela, eta elkarteen zergak, berriz, enpresaren mozkinak zergapetzen dituela.

Horregatik, krisiaren ondorioz zergetatik bildutakoa murriztu egin da. Espainiako Estatuko Ogasuneko 2010eko datuen arabera elkarteen zerga ordaintzen duten ia milioi eta erdi konpainietatik soilik %32,8k lortu zuten “zerga oinarri positiboa”. Hau da, elkarte gehienek ez zuten zergarik ordaindu.

Elkarteen gaineko zergaren eta lan errentaren gaineko zergaren arteko aldeak oso garbi ikus daitezke 2007. urteari, hazkunde ekonomikoko aldi horri, erreparatuta. Urte hartan, elkarteen zergaren bidez lortutako sarrerak administrazio zentralaren zerga bilketa guztia- ren %22,3 izan ziren. PFEZaren bidez, berriz, %36,2 bildu zuten urte berean. Egun, elkarteen zergaren bidez bildutako kopurua amildu egin da eta, Ogasuneko iturrien arabera, kopuru osoaren % 9,6 besterik ez da. Baina langabeziak gora egin arren, PFEZak kontrako joera izan du, eta dagoeneko zerga sarreraren %43 izatera iritsi da. ■

